

Disseny I · M1 · 2006-2007

Oriol Moret · oriolmoret@ub.edu · dj 11:00-13:00h (Q1) · dj 19:00-21:00h (Q2)

1 Disseny: aproximacions a la seva definició /1

Continguts

Presentació de l'assignatura

Activitats estudiant

Exercici

Objectius

Presentació de l'assignatura:
l'especificitat del disseny gràfic.

Avaluació

21.09.2006 01

%

1 Disseny: aproximacions a la seva definició /2

Continguts

- 1.1.El disseny com a activitat projectual
Disseny, art, indústria...
Projecte i procés
- 1.2.El disseny com a àrea disciplinar
Assignatura/en l'entorn acadèmic artístic
- 1.3.El disseny gràfic: text i imatge

* Aspectes metodològics

Activitats estudiant

Recerca d'informació
Notes per al debat

Exercici

0. Exemple de Disseny

Objectius

Presentació del disseny com a
activitat projectual, fet cultural, àrea
disciplinar, assignatura:
l'especificitat del disseny gràfic.

Avaluació

Comprensió i capacitat de
raonament.

22.09.2006 01

%

1 Disseny: aproximacions a la seva definició /3

Continguts

- 1.1.El disseny com a activitat projectual
Disseny, art, indústria...
Projecte i procés
- 1.2.El disseny com a àrea disciplinar
Assignatura/en l'entorn acadèmic artístic
- 1.3.El disseny gràfic: text i imatge

* Aspectes metodològics

Activitats estudiant

Lectura de textos
Notes per al debat

Exercici

1. Esquema-resum dels textos

Objectius

Presentació del disseny com a
activitat projectual, fet cultural, àrea
disciplinar, assignatura:
l'especificitat del disseny gràfic.

Avaluació

Comprensió i capacitat de
raonament.

28.09.2006 02

10%

2 Síntesi gràfica /1	29.09.2006 02			
Continguts (Aspectes metodològics) 2.1.L'anàlisi dels referents elements essencials, comuns i diferencials 2.2.L'anàlisi de les síntesis gràfiques forma, estructura, "ornament" nivells d'abstracció, "estil"	Activitats estudiant Elaboració d'un dossier de documentació relativa a síntesis gràfiques, i als seus referents concrets. Anàlisi de la documentació en termes gràfics.	Exercici 2. Síntesi gràfica 2.1. Documentació 2.2. Anàlisi gràfica	Objectius Comprensió global de l'esquema bàsic del procés de disseny: recopilació de documentació, anàlisi de la documentació, elaboració de propostes d'acord amb l'enunciat. Anàlisi gràfica d'objectes i de les seves representacions.	Avaluació La capacitat d'anàlisi %
<hr/>				
2 Síntesi gràfica /2	05.10.2006 03			
Continguts 2.3.Les possibilitats de síntesi criteris: abstracció, informació, atractiu procediments i recursos tècnics: variacions formals i expressives articulació dels elements gràfics: aspectes de la 'gramàtica de la visió' sèrie i sistema: mòduls i xarxes constructives	Activitats estudiant Elaboració d'esbossos de síntesis gràfiques	Exercici 2. Síntesi gràfica 2.3. Propostes de síntesi	Objectius La importància dels condicionants: marc d'actuació, limitacions i possibilitats. El procés de disseny: la col.lecció d'esbossos. Sistemes i mètodes de treball (agilització, efectivitat...).	Avaluació L'aplicació dels resultats obtinguts en la fase prèvia d'anàlisi. L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual. %
<hr/>				
2 Síntesi gràfica /3	06.10.2006 03			
Continguts 2.4.Aspectes tècnics d'execució i de presentació 2.5.La reflexió sobre les propostes definició, descripció, argumentació l'adequació als condicionants	Activitats estudiant Elaboració d'esbossos de síntesis gràfiques	Exercici 2. Síntesi gràfica 2.3. Propostes de síntesi	Objectius La importància dels condicionants: marc d'actuació, limitacions i possibilitats. El procés de disseny: la col.lecció d'esbossos. Sistemes i mètodes de treball (agilització, efectivitat...).	Avaluació L'aplicació dels resultats obtinguts en la fase prèvia d'anàlisi. L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual. %
<hr/>				
2 Síntesi gràfica /4	(13.10.2006) 04			
Continguts 2.4.Aspectes tècnics d'execució i de presentació	Activitats estudiant Realització d'un esbós acabat Realització d'un original en dues versions Realització de les propostes en diferents mides	Exercici 2. Síntesi gràfica 2.4. Proposta final 2.4.a. Família 2.4.b. Peça, versions	Objectius Els criteris de selecció El 'resultat' com a resum del procés El valor de l'execució i presentació dels treballs gràfics	Avaluació La coherència de les propostes elegides d'acord amb els criteris enunciats La pulcritud en l'execució i presentació %
<hr/>				
2 Síntesi gràfica /5	19.10.2006 05			
Continguts 2.5.La reflexió sobre les propostes definició, descripció, argumentació l'adequació als condicionants	Activitats estudiant Redacció d'un esquema-guio argumentatiu / explicatiu: memòria de la proposta	Exercici 2. Síntesi gràfica 2.5. Memòria	Objectius La capacitat de reflexionar sobre el propi treball des de criteris de disseny	Avaluació La claredat d'argumentació sobre el propi treball 20%

3 Tipografia /1 Continguts 3.1. Conceptes bàsics de tipografia Tipografia i escriptura	Activitats estudiant Entrega Exercici 2 Lectura de textos Composició de vocables en diferents famílies tipogràfiques: descripció d'atributs	Exercici 3. Tipografia 3.1. Identificació, Descripció	Objectius Apreciació de les qualitats gràfiques de la lletra, i de la seva capacitat de transmetre significat a partir d'associacions derivades de la seva constitució formal	Avaluació L'elecció d'acord amb els criteris d'identificació (anàlisi) %	20.10.2006 05
<hr/> 3 Tipografia /2 Continguts 3.2. Tipografia i discurs gràfic Usos tipogràfics informació-comunicació, expressió llegibilitat, lecturabilitat La lletra i el text Estructura narrativa i composició tipogràfica	Activitats estudiant Composicions d'un text amb diferents variables tipogràfiques Realització d'una composició tipogràfica "informativa"	Exercici 3. Tipografia 3.2. Neutralitat	Objectius Capacitat comunicativa i expressiva de la tipografia Elecció i articulació dels elements gràfics d'acord amb el comunicat La composició gràfica del text segons l'ús i la funció	Avaluació L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats per a l'exercici: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual. %	26.10.2006 06
<hr/> 3 Tipografia /3 Continguts	Activitats estudiant Composicions d'un text amb diferents variables tipogràfiques Realització d'una composició tipogràfica "analítica"	Exercici 3. Tipografia 3.3. Anàlisi	Objectius Els criteris de selecció El 'resultat' com a resum del procés El valor de l'execució i presentació dels treballs gràfics	Avaluació L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats per a l'exercici: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual. %	27.10.2006 06
<hr/> 3 Tipografia /4 Continguts	Activitats estudiant Realització d'una composició tipogràfica "expressiva"	Exercici 3. Tipografia 3.4. Il·lustració 3.5. Presentació	Objectius Els criteris de selecció El 'resultat' com a resum del procés El valor de l'execució i presentació dels treballs gràfics	Avaluació La coherència de les propostes elegides d'acord amb els criteris enunciats La pulcritud en l'execució i presentació %	02.11.2006 07
<hr/> 3 Tipografia /5 Continguts	Activitats estudiant Redacció d'un esquema-guió argumentatiu / explicatiu: memòria de la proposta	Exercici 3. Tipografia 3.6. Memòria	Objectius La capacitat de reflexionar sobre el propi treball des de criteris de disseny	Avaluació La claredat d'argumentació sobre el propi treball 20%	03.11.2006 07

Sessió monogràfica					09.11.2006	08
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació		%
<hr/>						
4 Variacions /1					10.11.2006	08
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació		%
4.1.Aspectes de combinatòria modular Mòduls i xarxes Mòduls i grafismes alfabètics	Entrega Exercici 3 Assajos i elecció d'un exercici: a, nova peça d'escacs amb els elements modulars de l'Exercici 1; b, estampat, a partir d'articular les peces modulars de l'Exercici 1; c, peces d'escacs amb lletres d'alfabets tipogràfics existents; d, abecedari (A-Z) a partir de combinar les peces modulars de l'Exercici 1.	4. Variacions	El reconeixement de les possibilitats dels elements gràfics en diferents contextos	La capacitat de replantejar propostes des de nous enunciats		
<hr/>						
4 Variacions /2					16.11.2006	09
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació		%
	Elaboració d'esbossos	4. Variacions 4.1. Esbossos	L'aprofundiment en l'articulació modular	L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats per a l'exercici: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual.		
<hr/>						
4 Variacions /3					17.11.2006	09
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació		%
	Elaboració d'esbossos	4. Variacions 4.1. Esbossos	L'aprofundiment en l'articulació modular	L'exploració dins dels límits i dels condicionants fixats per a l'exercici: experimentació tècnica, coherència formal i conceptual.		
<hr/>						
4 Variacions /4					23.11.2006	10
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació		%
	Proposta final	4. Variacions 4.2. Presentació final	Els criteris de selecció El 'resultat' com a resum del procés El valor de l'execució i presentació dels treballs gràfics	La coherència de les propostes elegides d'acord amb els criteris enunciats La pulcritud en l'execució i presentació		

4 Variacions /5

24.11.2006 10

Continguts

Activitats estudiant

Redacció d'un esquema-guio argumentatiu /
explicatiu: memòria de la proposta

Exercici

4. Variacions
4.3. Memòria

Objectius

La capacitat de reflexionar sobre el
propi treball des de criteris de
disseny

Avaluació

La claredat d'argumentació sobre el
propi treball 20%

Sessió monogràfica

Continguts

Activitats estudiant

Exercici

Objectius

Avaluació

30.11.2006 11

%

5 Document gràfic del curs /1

Continguts

5.1.L'edició

L'elaboració de l'índex

L'esquema de compaginació

5.2.Aspectes d'arts gràfiques

Activitats estudiant

Entrega Exercici 4

Selecció de productes editorials de referència: llibre,
periòdic, revista, fullet
Elaboració del guio del document

Exercici

5. Document final

5.0. Selecció i anàlisi d'exemples

5.1. Guio

Objectius

La capacitat de selecció
Argumentació
Resum / síntesi. Incorporació de
l'aparell crític de lectures.

Avaluació

La claredat de l'estructura del
document %

01.12.2006 11

Continguts

Activitats estudiant

Exercici

Objectius

Avaluació

(07.12.2006) 12

%

5 Document gràfic del curs /2

Continguts

5.3.L'articulació de text i imatge

Nocions d'arquitectura gràfica

5.4.La composició tipogràfica

Jerarquia i nivells de lectura

Activitats estudiant

Selecció del material gràfic del document
Redacció del text: incorporació del material crític
(lectures del curs)
Col.lecció d'esbossos de maquetes per al document

Exercici

5. Document final

5.2. Selecció i organització del
material

5.3. Text

5.4. Esbossos

Objectius

La capacitat de selecció
Argumentació
Resum / síntesi. Incorporació de
l'aparell crític de lectures.

Avaluació

La capacitat de síntesi a partir del
material elegit %
L'organització del material
La correcció i claredat expositiva
del text

14.12.2006 13

5 Document gràfic del curs /3					15.12.2006 13
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació	
5.5.Aspectes tècnics i materials del producte editorial	Col.lecció d'esbossos de maquetes per al document	5. Document final 5.4. Esbossos	Presentació Aprofitament dels recursos	L'interès gràfic de les propostes La seva adequació al contingut	%

5 Document gràfic del curs /4					21.12.2006 14
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació	
5.5.Aspectes tècnics i materials del producte editorial	Elaboració de la fitxa tècnica del document Realització del document	5. Document final 5.5. Maqueta 5.6. Fitxa tècnica	Presentació Aprofitament dels recursos	La coherència de les propostes elegides d'acord amb els criteris enunciats La pulcritud en l'execució i presentació La claredat d'argumentació sobre el propi treball	%

5 Document gràfic del curs /5					22.12.2006 14
Continguts	Activitats estudiant	Exercici	Objectius	Avaluació	
5.5.Aspectes tècnics i materials del producte editorial	Elaboració de la fitxa tècnica del document Realització del document	5. Document final 5.5. Maqueta 5.6. Fitxa tècnica	Presentació Aprofitament dels recursos	La coherència de les propostes elegides d'acord amb els criteris enunciats La pulcritud en l'execució i presentació La claredat d'argumentació sobre el propi treball	30 %

1 Disseny: aproximacions a la seva definició /1

VVAA. “Declaración de Barcelona”, a Calvera, A. ; Mallol, M. *Historiar desde la periferia: historia e historias del diseño. Actas de la 1a Reunión Científica Internacional de Historiadores y Estudiosos del Diseño*. Barcelona 1999. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2001.

Zimmermann, Y. “¿Qué es el diseño?” a *Del Diseño*. Barcelona: Gustavo Gili, 2002.

Potter, N. “¿Qué es un diseñador?”, “¿El diseñador es un artista?”, “¿Qué es buen diseño?”, a *Qué es un diseñador: objetos, lugares, mensajes*. Barcelona: Paidós, 1999.

Rom, J. *Els fonaments del disseny gràfic. Procés projectual i metodologia*. Barcelona: Trípod, 2002. “II. El marc del disseny” i “III. Fonaments del disseny gràfic” (3.1 i 3.2)

2 Síntesi gràfica /1

Aicher, O.; Krampen, M. *Sistemas de signos en la comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, .

Frutiger, A. *Signos, símbolos, marcas, señales*. Barcelona: Gustavo Gili, 1981.
(1.I, 1.II, 1.III, 1.VIII)

Wong, W. *Fundamentos del diseño*. Barcelona: Gustavo Gili, .
 (“Primera parte (bidimensional)”)

Williams, C. *Los orígenes de la forma*. Barcelona: Gustavo Gili, 1984. (Cap. 1, “Forma y materia”; 2. “Montantes y uniones”.)

Rom, J. *Els fonaments del disseny gràfic. Procés projectual i metodologia*. Barcelona: Trípod, 2002. “III. Fonaments del disseny gràfic” (3.3.3 a 3.6) i “IV. Procés projectual i metodologia del disseny gràfic”

3 Tipografia /1

Morison, S. *Principios fundamentales de la tipografía*. Barcelona: Ediciones del Bronce, 1998. [pàgs. 95-100]

Aicher, O. “una nueva tipografía”, a *El mundo como proyecto*. Barcelona: Gustavo Gili, 2002 (1994). [pàgs. 167-170]

Cerezo, J.M. *Diseñadores en la nebulosa. El diseño gráfico en la era digital*. Madrid: Biblioteca Nueva, 1999 (1997). [pàgs. 117-136]

Rom, J. *Els fonaments del disseny gràfic. Procés projectual i metodologia*. Barcelona: Trípod, 2002. [“III. Fonaments del disseny gràfic” (3.3.1)]

3 Tipografia /2

Tuson, J. *L'escritura*. Barcelona: Empúries, 1996.

Moorhouse, A.C. *Historia del alfabeto*. México: Fondo de Cultura Económica, 1987 (1961).

Frutiger, A. *Signos, símbolos, marcas, señales*. Barcelona: Gustavo Gili, 1981.
(1a part: caps. V-VIII)

Tubaro, A.; i Tubaro, I. *Tipografía. Estudios e investigaciones*. Milano: Idea Books (Universidad de Palermo / Libreria Tecnica CP67), 1994 (1992).

Martín Montesinos, J.L.; i Mas Hurtuna, M. *Manual de tipografía. Del plomo a la era digital*. València: Campgràfic, 2001.

4 Variacions /1

(A actualitzar)

5 Document gràfic del curs /1

Rom, J. *Els fonaments del disseny gràfic. Procés projectual i metodologia*. Barcelona: Trípod, 2002. “IV. Procés projectual i metodologia del disseny gràfic”.

Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*.. 5a ed. Barcelona: Empúries, 1996.

Mestres, J.M. ... [et al.]. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. 2a ed. rev. [Vic i Barcelona] Eumo, UB, UPF, AM Rosa Sensat, 2000.

5 Document gràfic del curs /2

Müller-Brockmann, Josef. *Sistemas de retículas*. Barcelona, Gustavo Gili, 1982.

West, Suzanne. *Cuestión de estilo*. Madrid: ABK Publish, 1991.

Binns, Betty. *Better Type*. New York: Watson-Guptill, 1989.

Craig, James. *Designing with type*. New York: Watson-Guptill, 1992(3).

Tschichold, Jan. *The form of the Book*. Point Roberts i Vancouver: Hartley & Marks, 1991.

* Elaboració d'esquemes a partir de textos

Disseny I · M1 · 2006-2007
Enunciats generals dels exercicis de curs

* Els enunciats s'han de complementar amb les dades que figuren al programa de l'assignatura, i amb les indicacions orals a classe.

2 Síntesi gràfica

1. Dossier de documentació [en grup]

1.a. Joc d'escacs

aspectes històrics (origen i evolució)
qüestions tècniques del joc (moviments, notació...)
aspectes significatius i simbòlics (funcions, valors...)
relació - comparació amb altres jocs
peces: variacions formals
altres

1.b. Síntesis gràfiques

peces d'escacs (periòdics, etc)
altres exemples

2. Anàlisi gràfica de peces i icones (síntesis gràfiques) [en grup]

procés d'abstracció - simplificació
estructura / forma / ornament
(volum, material i procediment de producció)
proporcions i escala
elements essencials (comuns, característics, distintius...)
detecció d'inconsistències: proposta de millores

3. Esbossos de síntesi gràfica

Les 6 peces d'escacs formades amb un nombre limitat de peces-mòdul
Criteris de selecció i de configuració
nivell d'abstracció
nivell d'informació
atractiu visual
Procediments
línia i taca
extracció i addició
geomètric i gestual
blanc i negre

4. Família de les 6 peces d'escacs (esbós acabat)

Format 21 x 21 cm, suport semirígid, amb davantal
Les 6 peces en línia; al dessor, les peces-mòduls constructius

5. Variació formal d'una peça

Una mateixa peça en 2 formalitzacions (v. 3)
Format 21 x 21 cm, suport semirígid, amb davantal

6. Memòria

Escrit breu que defineixi, descriu, i argumenti les propostes

3 Tipografia

Un sol moviment (captura, retirada, escac...) en 3 composicions tipogràfiques [exclusivament amb lletres]

0. Tipus i Peça

Recopilació i selecció de tipus d'acord amb els atributs de les peces

1. Descripció - Narració

[frases, paràgraf]
composició tipogràfica i llegibilitat

2. Esquema - Diagrama - Anàlisi

[paraules]
peces, posicions, accions

3. Il·lustració - Expressió

[inicials]
possibilitats de manipulació

Aspectes a considerar en les variacions:

qualitats associatives, comunicatives i expressives de l'alfabet tipogràfic
usos i funció del text; estadis narratius
nivells de llegibilitat / lecturabilitat

* Desplegable

Cada variació tipogràfica en un 21 x 21 cm.
Les tres variacions han de formar un conjunt gràfic coherent,
reunides en un desplegable, amb dues possibilitats de presentació:
tríptic simple (acordió)
en capes seccionades (pestanyes)

* Esbossos

Esbossos realitzats per a cada variació tipogràfica, ordenats

* Memòria

Escrit breu que defineixi, descriu, i argumenti les propostes

4 Variacions

Exercici a elegir entre quatre opcions.

Opció 1

La setena peça

Crear una nova peça d'escacs amb els elements modulars del primer exercici de Síntesi Gràfica.

Presentació: 21 x 21 cm, suport semirígid amb davantal. Hi ha de figurar la peça, el nom de la peça, i una breu descripció que indiqui el seu valor i moviments.

Opció 2

Estampat

Realitzar una cinta decorativa, fris, o estampat, a partir d'articular les peces modulars de l'exercici de Síntesi Gràfica.

Presentació: 21 x 21 cm, suport semirígid amb davantal. Hi ha de figurar el nom de l'estampat, i una breu descripció.

Opció 3

Peces alfabètiques

Realitzar les sis peces d'escacs amb lletres d'alfabets tipogràfics existents.

Presentació: 21 x 21 cm, suport semirígid amb davantal. Hi ha de figurar el nom del joc d'escacs, i una breu descripció de la seva construcció.

Opció 4

Abecedari modular

Realitzar un abecedari (A-Z) a partir de combinar les peces modulars de l'exercici de Síntesi Gràfica.

Presentació: 21 x 21 cm, suport semirígid amb davantal. Hi ha de figurar l'abecedari complet, amb el seu nom.

5 Document gràfic del curs

Document que ofereixi una visió resumida, completa i clara, de l'assignatura Disseny I (Disseny Industrial i Disseny Gràfic)

Continguts bàsics

Dades acadèmiques i administratives (alumne i assignatura...)
articulació de l'assignatura

Continguts impartits i Exercicis (de DG i DI)

Tema, Objectius, Desenvolupament, Resultats...

Activitats extra-acadèmiques; Lectures

Elements i material de reflexió a incorporar en l'explicació de l'assignatura
Reflexions, Valoracions, Conclusions

*** Fitxa tècnica del document i justificació (memòria)

especificacions necessàries per a la composició i producció del document
argumentació de la proposta

Aspectes a considerar

Organització global dels continguts del document

Registre d'exposició

Articulació de text i imatge

Qualitats materials del document

Dades generals

Format 21 x 21 cm

9 diapositives o imatges en suport digital, significatives de l'assignatura

El document no es retornarà